

10. PREPOZIȚII, CONJUNCȚII, NUMERALE

10.1 Prepozițiile

Prepozițiile sunt părți de vorbire așezate înaintea substantivelor ori pronumelor (latină: *prae-ponere*), cu scopul de a clarifica sensul substantivului și cazului folosit într-un anume context. Uneori prepozițiile se atașează înatea verbelor și le conferă un nou înțeles, o nouă nuanță.

În practică se spune că prepozițiile „cer un caz”, deși, de fapt, substantivul folosit cu o anumită semnificație și la un anume caz este acela care „cere” o anume prepoziție. Unele prepoziții „cer” un caz gramatical, altele se folosesc cu două cazuri, altele cu trei, și ele capătă înțeles diferit în conformitate cu cazul folosit. Fiecare prepoziție are un înțeles de bază, fundamental, și, pe lângă acesta, are și alte înțelesuri derivate, în funcție de caz. Unele prepoziții își pot pierde accentul și se numesc, în situația aceasta, proclitice. Ele se pronunță împreună cu cuvântul care le urmează. În propoziție, de regulă, cu excepția lui $\pi\epsilon\rho\iota$ și $\pi\rho\omicron$, prepozițiile care se termină în vocală o pierd înaintea unui cuvânt care începe tot cu o vocală.¹

$\pi\alpha\nu\tau\alpha$ $\delta\iota'$ $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$ $\epsilon\gamma\epsilon\nu\epsilon\tau\omicron$. (Ioan 1:3)

toate lucrurile au luat ființă prin El.

$\epsilon\alpha\nu$ $\mu\eta$ η $\acute{\omicron}$ $\theta\epsilon\omicron\varsigma$ $\mu\epsilon\tau'$ $\alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon$. (Ioan 3:2)

dacă nu este Dumnezeu cu el.

Prepozițiile pot fi adaugate la un verb indicând direcția acțiunii sau intensificând acțiunea lui. De exemplu, $\acute{\alpha}\nu\alpha\beta\lambda\epsilon\pi\omega$ ($\acute{\alpha}\nu\alpha$ + $\beta\lambda\epsilon\pi\omega$) înseamnă „a ridica ochii” sau „a privi în sus” (aici prepoziția indică direcția acțiunii). Aceeași prepoziție poate indica un sens figurat, de exemplu $\acute{\alpha}\nu\alpha\zeta\alpha\omega$ ($\acute{\alpha}\nu\alpha$ + $\zeta\alpha\omega$) care înseamnă „a reveni la viață” sau

---

¹ Această suprimare a vocalei finale a unui cuvânt când cuvântul următor începe tot cu o vocală se cheamă „eliziune”.

„a învia”, sensul fiind de reîntoarcere (repetiție) sau intensificare. Similar, ἀναγινοσκω, ἀνα + γινοσκω, înseamnă „a citi” (lit.: a cunoaște de sus). Alte exemple: ἐπιστρεφω, εἰσερχομαι, ἐκβαλλω, παραλαμβάνω, κτλ.

10.1.1 Prepozițiile independente

(1) Prepoziții folosite cu un singur caz:

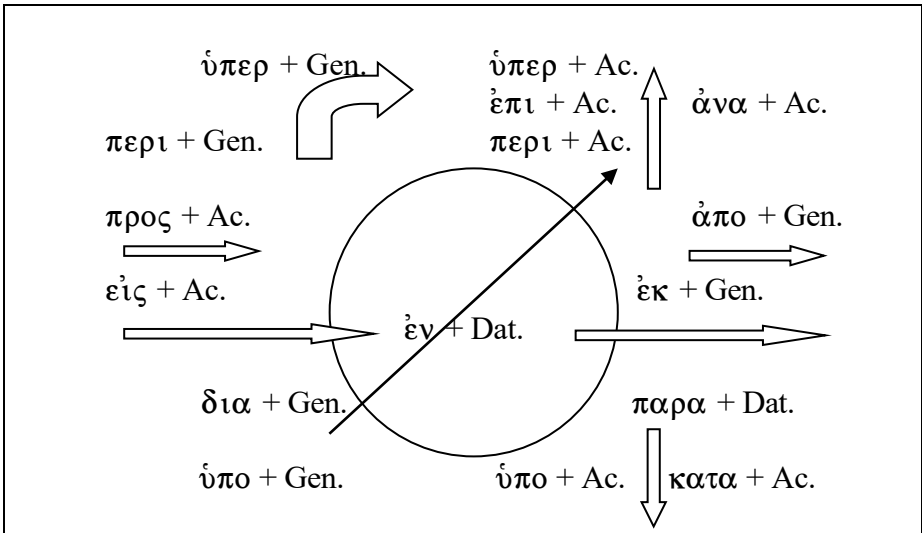
- 1. ἀνα - Ac. = sus, în sus
- 2. ἀντι - Gen. = împotriva, în locul, schimbul (ἀντί, ἀνθ')
- 3. ἀπο - Gen. = de la, de la cineva / ceva (ἀπό, ἀφ')
- 4. ἐκ - Gen. = din, dinăuntru a ceva / cineva (ἐξ)
- 5. εἰς - Ac. = în, înspre, într-un (o), pentru
- 6. ἐν - Dat. = în, înăuntru, pe
- Inst. = prin (făcut de ceva)
- 7. προ - Gen. = înainte, în fața, anterior (temporal).
- 8. συν - Ins.(D) = cu, împreună cu, cu ajutorul a ceva.

(2) Prepoziții folosite cu două cazuri:

- 1. δια - Gen. = prin (cineva), prin ceva
- Ac. = datorită, din cauză că, cu ajutorul a ceva
- 2. κατα - Gen. = de pe, jos de pe (sursa, locativ):
de (distributiv: an *de* an, eg.: κατ' ἔτος).
- Ac. = în jos, de-a-lungul, conform cu (κατ', καθ')
- 3. μετα - Gen. = cu, împreună cu
- Ac. = după, în spatele a ceva (μετ', μεθ')
- 4. περι - Gen. = despre, referitor la, cu privire la ceva
- Ac. = în jurul a ceva
- 5. ὑπερ - Gen. = despre, pentru
- Ac. = peste, deasupra, dincolo de
- 6. ὑπο - Gen. = de, prin (cineva), sub influența (cuiva)
- Ac. = sub, dedesubt (ὑπ', ὑφ')

(3) Prepoziții folosite cu trei cazuri:

- 1. ἐπί - Gen.= pe (pe ceva), în prezența, pe vremea cuiva
 - Dat.= pe, la, peste (poziție), cu privire la, în plus
 - Ac. = pe, gata de, până acolo încât, ἐπ', ἐφ'.
- 2. παρά - Gen.= de la, de lângă, din partea (cuiva)
 - Dat.= alături de, lângă.
 - Ac. = de partea, dincolo de, lângă, dincolo, contrar
- 3. πρὸς - Gen. = pentru (Fapte 27:34)
 - Dat.= la, aproape de
 - Ac. = spre, la, cu

Prepozițiile care cer acuzativul descriu sensul de dezvoltare al acțiunii (direcția, ținta), cele care cer dativul descriu orientarea acțiunii (localizare, așezare, importanță relativă), iar cele care folosesc genitivul descriu sursa acțiunii (proveniența, originea, apartenența). Dacă figura folosită pentru ilustrarea rolului prepozițiilor este mai ales o reprezentare grafică a sensurilor lor spațiale, trebuie reținut, în același timp, că prepozițiile au și un înțeles temporal.

Unele prepoziții se atașează verbelor sau substantivelor, creând termeni compuși care combină sensul cuvântului inițial cu cel al prepoziției folosite:

ἀμφι - în jurul; ex. ἀμφιβαλλω: a arunca în jur.

ἀνα - în sus; ex. ἀναβαίνω, a urca; ἀνεχω – a suporta; ἀνιστημι – a cauza să stea; ἀναμιμνησκομαι – a-și readuce aminte.

- din nou, deplin, ex. ἀναγιγνωσκω – a citi; ἀναπνευω – a inspira iar.

ἀντι - împotriva, ex. ἀντιδικος - parte adversă într-un proces.

- în locul, ex. ἀνταποδίδωμι - a plăti pentru ceva, a răsplăti.

ἀπο - de la, ex. ἀπερχομαι – a se îndepărta, a pleca de undeva;

ἀποκρίνω – a răspunde, ex. ἀποδίδωμι - a înapoia;

ἀπολαμβάνω – a lua înapoi, a recupera; ἀποτρεχω - a fugi.

δια - prin, peste (împărțire, diferență, superioritate); ex.

διακαθαρίζω - a curăți integral; διακρίνω – a evalua, a se îndoii; διαβαλλω – a arunca, a ponegri; διαλογομαι - a discuta; διαφερω – aduc asupra, difer (față de cineva).

εἰς - în, înspre înăuntru, ex. εἰσερχομαι, a intra.

ἐκ - din, din înăuntru (sursă, origine), ex. ἐκβαλλω -a scoate;

ἐκκλησια – o adunare chemată de undeva, afară (biserica);

ἐξέρχομαι – a ieși, a pleca.

ἐν - în, înăuntru a ceva, în interior. ex. ἐνεργω - a lucra, a

efectua; ἐνδυω – a purta (a lua pe sine); ἐνοικεω -a locui.

ἐπι - pe; ex. ἐπικαλεω – a chema, a numi; ἐπιθυμω – a dori,

a pofti; ἐπαίρω - a ridica în aer, a nimici; ἐπισκοπος – supraveghetor.

κατα - jos, în jos (direcție, ostilitate); ex. καταβαίνω -a coborî;

καταφρονεω - a disprețui; κατακρίνω - a condamna;

καταρτιζω – a așeza în ordine.

μετα - printre, împreună cu (participare), schimbare (transformare),

ex. μετεχω – a avea parte (împreună cu cineva); μετανοεων – a schimba (μετανοια – schimbarea minții, pocăință).

- παρα** - pe lângă, lângă, de-a lungul, de la (apropiere, opoziție).
 ex. παραγγελλω – a da veste, a comanda;
 παραβολη – parabolă; παρακαλεω – a sfătui, a îndemna;
 παρακουω – a nu asculta; παρακλητος – cineva care ajută, dă sfat, îndeamnă, apără.
- περι** - în jurul, superioritate, ex. περιβαλλω – a se îmbrăca;
 περιπατεω – a se plimba; περιγιγνομαι – depășesc în valoare.
- προ** - înainte, anterior (în spațiu, în timp); ex. προαγω – a conduce;
 προγιγνωσκω – a ști dinainte; προφητεω – a profeti.
- προς** - înspre, spre, în plus, ex. προσερχομαι – a se apropia;
 προσκυνεω – a se închina, a se prosternă; προσκαλεω – a chema pe cineva la sine; προστιθημι - a adăuga.
- συν** - cu, împreună cu, ex. συναγω – a aduna împreună; συνεργος
 – împreună lucrător, tovarăș;
- ὑπερ** - peste, deasupra, dincolo de, pentru; ὑπερεχω – a excela;
 ὑπερμαχεω – mă lupt pentru ceva.
- ὑπο** - sub, inferior; ex. ὑπαγω – a conduce, a se depărta;
 ὑπακουω - a asculta, a se supune; ὑπαρχω – a începe (de jos);
 ὑπομενω – a răbda (sub încercări), a rezista.

10.1.2 Prepoziții adverbiale

În afara prepozițiilor independente, există aproximativ treizeci de adverbe în Noul Testament, care sunt uneori utilizate ca prepoziții. Iată câteva exemple:

- ἄμα - împreună, cu, în același timp.
 ἄνευ - fără.
 ἀντιπεραν - față în față, izai, pe malul opus.
 ἀπεναντι - împotriva, înaintea, opus, contrar.
 ἄτερ - în absența, fără.
 ἄχρι - până la (în ideea de până la final).
 ἔγγυς - aproape, gata, pregătit.

εἵνεκεν - pentru, în scopul, din cauza, din motivul, astfel, Gen.
 ἐμπροσθεν - în fața, în prezența, înaintea, Gen.
 ἐναντι - în fața.
 ἐναντιον - în fața, împotriva, opus, contrar.
 ἐνεκα, ἐνεκεν - pentru, de aceea, din cauza, din motivul, așadar.
 ἐντος - înăuntrul, în mijlocul.
 ἐνωπιον - în prezența, în fața.
 ἐξω - afară, în afara.
 ἐξωθεν - în afară, exterior, afară.
 ἐπανω - peste, deasupra, mai mult decât.
 ἐπεκειναι - dincolo, dincolo de.
 ἐσω - înăuntru, în interiorul, înăuntrul.
 ἕως - până, până la.
 κατεναντι - împotriva, opus, contrar.
 κατενωπιον - în fața, în prezența.
 κυκλοθεν - în jurul, dimprejurul.
 κυκλω - în jurul, dimprejurul, din toate părțile.
 μεσος - în mijlocul.
 μεταξυ - între, următor, itermediar.
 μεχρι(ς) - până la.
 ὀπισθεν - în spatele, după.
 ὀπισω - înapoia, în spatele, înapoi, următorul, după, după aceea.
 ὀψε - târziu, după, la urmă.
 παρεκτος - ce excepția, în afară de.
 περαν - după, dincolo de, pe cealaltă parte.
 πλην - totuși, fără, dar totuși, pe lângă aceasta.
 πλησιον - aproape, vecin.
 ὑπερανω - mult deasupra, superior.
 ὑπερεκεινα - dincolo de, de departe.
 ὑποκατω - sub, dedesupt.
 χαριν - de aceea, din cauză că, în favoarea, pentru motivul.
 χωρις - fără, în plus, în afară de.

Tabelul care urmează reia principalele prepoziții prezentând semnificațiile lor spațiale, temporale, cauzale, modale, etc., în funcție de cazul gramatical cu care sunt folosite:²

ὄνα	<i>numai cu cazul acuzativ</i> distributiv: fiecare câte (cu un număr) local: în sus, în mijlocul (ὄνα + μεσον) în compuși: sus, din nou
ὄντι	<i>numai cu cazul genitiv</i> a) substituție: în locul, în loc de, în schimbul
ὄπο	<i>numai cu cazul genitiv</i> separare: din, de la, departe de sursă: din, de la cauză: din cauza partitiv: din, dintre
δία	<i>cu cazul genitiv</i> instrument (persoană fizică): prin, prin intermediul (cuiva) mod: prin, prin mijlocirea, cu ajutorul, prin intermediul local: prin temporal: timp de, în cursul, după <i>cu cazul acuzativ</i> cauză: din cauza local: prin

² În forma folosită mai sus, tabelul prepozițiilor reprezintă o sistematizare realizată de Ch. Quarles, profesor de limba greacă a NT la Institutul Teologic Baptist București, 1999-2002; discuții asemănătoare se găsesc în Debut, ΔΙΑΣΚΩ, pp. 27-31, H.P.V. Nunn, *The Elements of New Testament Greek. A Method of Studying the Greek New Testament with Exercises*, Cambridge: Cambridge UP, 1955 (1913), pp. 124-129, etc.

εἰς	<p><i>numai cu cazul acuzativ</i></p> <p>local: în, spre</p> <p>temporal: până la, pentru o durată de</p> <p>scop: pentru, în vederea (unui scop), în scopul</p> <p>rezultat: pentru, în vederea (unui rezultat)</p> <p>referire: cu referire la, cu privire la, referitor la</p> <p>avantaj: pentru, în avantajul, în favoarea</p> <p>dezavantaj: contra, împotriva, în dezavantajul</p> <p>în loc de ἐν și cu același sens</p>
ἐκ, ἐξ	<p><i>numai cu cazul genitiv</i></p> <p>sursă / separație: din, de la</p> <p>temporal: de, de la, din acest moment</p> <p>cauză: din cauza</p> <p>partitiv: dintre, din (uneori exprimat cu genitivul partitiv)</p> <p>instrument: prin</p>
ἐν	<p><i>numai cu cazul dativ</i></p> <p>local: în, la</p> <p>temporal: timp de, în timpul, în cursul</p> <p>asociere: cu, împreună cu, în unire cu</p> <p>cauză: din cauza, datorită, mulțumită</p> <p>instrument: cu</p> <p>referire: cu referire la, cu privire la, referitor la</p> <p>mod: cu</p> <p>posesie: cu, care are</p> <p>standard: în conformitate cu, conform cu</p> <p>în loc de εἰς cu un verb de mișcare</p>
ἐπι	<p><i>cu cazul genitiv</i></p> <p>local: pe, în fața, înaintea</p> <p>temporal: în timpul, în cursul</p> <p>cauză: din cauză, datorită, mulțumită</p> <p><i>cu cazul dativ</i></p> <p>local: pe, aproape de</p> <p>temporal: în timpul</p>

	cauză: din cauza, datorită, mulțumită <i>cu cazul acuzativ</i> local: pe temporal: în timpul
κατα	<i>cu cazul genitiv</i> local: în jos, josul opoziție: împotriva, contra sursă: din, de la <i>cu cazul acuzativ</i> standard: în conformitate cu, potrivit cu, după local: pe întinderea, în lungul, spre temporal: în timpul distributiv: din . . . în . . . , câte . . . scop: în scopul, în vederea referire: cu referire la, referitor la, în ce privește
μετα	<i>cu cazul genitiv</i> asociere: cu, împreună cu, însoțit de local: printre, în mijlocul mod: cu (arătând împrejurările, contextul) <i>cu cazul acuzativ</i> temporal: după local: după, în spatele
παρα	<i>cu cazul genitiv</i> sursă / local: din, de la agent: din, de la <i>cu cazul dativ</i> local: lângă, la asociere: cu <i>cu cazul acuzativ</i> local: pe lângă, pe marginea, de-a lungul comparație: mai mult decât, în comparație cu opoziție: împotriva, contra
περι	<i>cu cazul genitiv</i> referire: despre

	<p>representativ: din partea, în numele, pentru <i>cu cazul acuzativ</i></p> <p>local: în jurul, aproape de</p> <p>temporal: aproape, pe vremea</p> <p>referire: relativ la, cu privire la, referitor la</p>
Προ	<p><i>numai cu cazul genitiv</i></p> <p>local: înaintea, la, în fața</p> <p>temporal: înainte de</p> <p>prioritate: mai important decât</p>
Προς	<p><i>aproape întotdeauna cu cazul acuzativ</i></p> <p>scop: în scopul, pentru</p> <p>local: spre</p> <p>temporal: pentru (arătând durata)</p> <p>rezultat: cu rezultat de</p> <p>opoziție: împotriva, contra</p> <p>asociere: cu, în unire cu, împreună cu</p>
συν	<p><i>numai cu cazul dativ</i></p> <p>asociere: împreună cu, în asociere cu</p>
ὑπερ	<p><i>cu cazul genitiv</i></p> <p>representare/avantaj: în locul, pentru, în favoarea, de dragul</p> <p>referire: despre</p> <p>substituție: în locul</p> <p><i>cu cazul acuzativ</i></p> <p>local: asupra, deasupra</p> <p>comparație: mai mult decât</p>
ὑπο	<p><i>cu cazul genitiv</i></p> <p>agent: de (cu un verb pasiv), prin (cu un verb activ)</p> <p>instrument: prin mijlocirea, cu ajutorul</p> <p><i>cu cazul acuzativ</i></p> <p>local: sub, dedesubt</p> <p>subordonare: sub</p>

10.1.3 Exerciții

1. Analizați prepozițiile din următorul text (Ioan 1:1-18):

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὁ γέγονεν 4 ἐν αὐτῷ ζῶη ἦν, καὶ ἡ ζῶη ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων: 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης: 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχομένον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θεληματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θεληματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννηθήσαν. 14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενεὺς παρὰ πατρός, πληρῆς χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων. οὗτος ἦν ὃν εἶπον: ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος: 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσεως ἔδοθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

2. Analizați prepozițiile din Galateni 1.1-2:

1. Παυλος, ἀποστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρωπων, οὐδε δι' ἀνθρωπου, ἀλλὰ δια' Ἰησου Χριστου και θεου πατρος του ἐγειραντος αὐτον ἐκ νεκρων, 2. και οἱ συν ἔμοι παντες ἀδελφοι, ταις ἐκκλησιαις της Γαλατιας.

3. Analizați prepozițiile din Galateni 1.11-12:

11. Γνωρίζω δε ὑμῖν, ἀδελφοι, το εὐαγγελιον το εὐαγγελισθεν ὑπ' ἔμου ὅτι οὐκ ἔστι κατα ἀνθρωπον, 12. Οὐδε γαρ αρ ἔγω παρα ἀνθρωπου παρελαβον αὐτο οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλυψεως Ἰησου Χριστου.

4. Analizați prepozițiile din Galateni 4.21-23:

21. Λεγετε μοι οἱ ὑπο νομον θελοντες εἶναι, τον νομον οὐκ ἀκουετε; 22. γεγραπται γαρ ὅτι Ἰβρααμ δυο υἱους ἔσχεν, ἓνα ἐκ της παιδισκης και ἓνα ἐκ της ἐλευθερας. 23. Ἀλλ' ὁ μεν ἐκ της παιδισκης κατα σαρκα γενεννηται, ὁ δε ἐκ της ἐλευθερας δια της ἐπαγγελιας.

5. Analizați prepozițiile din Tit 1.1-3:

1. Παυλος, δουλос θεου, ἀποστολος δε Ἰησου Χριστου κατα πιστιν ἐκλεκτων θεου και ἐπιγνωσιν ἀληθειας της κατ' εὐσεβειαν, 2 ἐπ' ἐλπιδι ζωης αἰωνιου, ἣν ἐπηγγειλατο ὁ ἀψευδης θεος προ χρονων αἰωνιων, 3. ἐφανερωσε δε καιροις ἴδιοις τον λογον αὐτου ἐν κηρυγματι ὁ ἐπιστευθην ἔγω κατ' ἐπιταγην του σωτηρος ἡμων θεου.

10.2 Conjunctiile

10.2.1 Conjunctii principale

Conjunctiile sunt cuvintele care leagă două sau mai multe cuvinte de același fel, cum ar fi două substantive, două adverbe, etc., sau două propoziții subordonate, ori chiar fraze. Conjunctiile cele mai frecvente în limba greacă sunt:

- (1) και = și, de asemenea.
- (2) δε = dar, deci, însă
- (3) ἄλλα = ci, dimpotrivă (un contrast puternic)
- (4) γὰρ = căci, pentru că, deoarece

10.2.2 Conjunctii cu roluri multiple

Există și alte particule inflexibile în greacă, unele cu rol de conjuncții, altele de adverb, cum sunt:

- ἀμην - amin, adevărat, într-adevăr, sigur (ebraism)
- ἂν (ἐάν) - dacă, așa, atunci, astfel (introduce o subordonată)
- γε - sigur, adevărat
- δη - cu adevărat, serios
- εἰ... μὴν - dacă... atunci într-adevăr; cu siguranță, categoric
- μὲν - și, într-adevăr
- νῆ - afirm (confirm) sub jurământ
- ναί - da (particulă afirmativă)
- (εἰ) περ - (dacă) adevărat
- που - unde
- πῶς - cum
- τε - și; τε... τε, nu doar... ci și
- τοτε - atunci, apoi, astfel
- (μὲν) τοι - categoric
- μὲν... δε - într-adevăr... dar; da,... însă.
- ἄρα - așa, astfel
- ἄρα... γε - dacă cel puțin,... măcar [de]... oare... măcar...

10.2.3 Exerciții

1. Traduceți în limba română:

1. ὁ κυριος συνεσθιει αὐτοῖς και λεγει αὐτοῖς ἐν παραβολαις.
2. οἱ ἀδελφοι του Ἰησου ἦσαν ἐν τῷ ἱερῷ συν τοις ἀποστολοις.
3. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λογος, και ὁ λογος ἦν προς τον θεον.
4. ἐν Γαλιλαιᾷ Ἰησους ἐξεβαλλε τα δαιμονια και ἐθεραπευε πολλους.

2. Comentări prepozițiile și conjuncțiile din următoarele exemple:

προσδραμων δε ὁ Φιλιππος ἤκουσεν αὐτου ἀναγινωσκοντος Ἰησαιαν τον προφητην και εἶπεν: ἄρα γε γινωσκεις ἃ ἀναγινωσκεις; ὁ δε εἶπεν, πως γαρ ἂν δυναιμην ἐαν μη τις ὀδηγησει με παρεκαλεσεν τε τον Φιλιππον ἀναβαντα καθισαι συν αὐτῷ (Fapte 8:30-31).

γρηγοριτε και προσευχεσθε, ἵνα μη ἐλθητε εἰς πειρασμον: το μεν πνευμα προθυμον ἢ δε σαρξ ἀσθενης. (Mc. 14:38).

τῷ γαρ Ἀβρααμ ἐπαγγειλαμενος ὁ θεος, ἐπει κατ' οὐδενος εἶχεν μειζονος ὁμοσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτου λεγων: εἰ μην εὐλογων εὐλογησω σε και πληθυνων πληθυνω σε (Ενρει 6:13-14).

10.3 Numeralele

Ca și în limbile ebraică și latină, literele grecești erau folosite și cu semnificație numerică, iar distincția între litere și numerale se făcea cu ajutorul unui accent: $\alpha' = 1$; $\iota\alpha' = 11$; $\kappa\epsilon' = 25$. În edițiile moderne ale textelor Noului Testament grecesc, numeralele cardinale sunt scrise conform tabelului de mai jos.

Valoare	Simbol	Denumire cardinal	Denumire ordinal
1.	α'	εἷς, μιά, ἓν	πρῶτος
2.	β'	δύο	δευτερός
3.	γ'	τρεις, τρία	τρις
4.	δ'	τεσσαρες, τεσσαρα	τεταρτος
5.	ϵ'	πεντε	πεμπτος
6.	ς'	ἕξ	ἕκτος
7.	ζ'	ἑπτας	ἑβδομος
8.	η'	ὀκτώς	ὀγδοος
9.	θ'	ἔννεα	ἐνατος
10.	ι'	δεκα	δεκατος
11.	$\iota\alpha'$	ἑνδεκα	ἐνδεκατος
12.	$\iota\beta'$	δωδεκα	δωδεκατος
14.	$\iota\delta'$	δεκατεσσαρες	τεσσαρεςκαιδεκατος
15.	$\iota\epsilon'$	δεκαπεντε	ἐντεκαιδεκατος
18.	$\iota\eta'$	δεκα ὀκτώς	ὀκτωκαιδεκατος
20.	κ'	εἴκοσι(ν)	
25.	$\kappa\epsilon'$	εἴκοσι πεντε	
30.	λ'	τριακοντα	
40.	μ'	τεσσερακοντα	
50.	ν'	πεντηκοντα	πεντηκοντος
60.	ξ'	ἑξηκοντα	
70.	$\omicron'$	ἑβδομηκοντα	
80.	π'	ὀγδοηκοντα	
90.	ρ'	ἑνενηκοντα	
100.	ρ'	ἑκατον	
200.	σ'	διακοσιοι	

300.	τ´	τριακοσιοι
400.	υ´	τετρακοσιοι
500.	φ´	πεντακοσιοι
600.	χ´	ἑξακοσιοι
900.	ϑ	ἑνενακοσιοι
1,000.	,α	χιλιοι ³
2,000.	,β	δισχιλιοι
3,000.	,γ	τρισχιλιοι
4,000.	,δ	τετρακισχιλιοι
5,000.	,ε	πεντακισχιλιοι
10,000.	M	μυριοιδεκα χιλιαδες
20,000.	M	εικοσι χιλιαδες
50,000.	M	μυριαδες πεντε

Unele numerale cardinale sunt declinabile: εἷς se declină doar la singular, iar celelalte numai la plural. εἷς se declină conform adjectivelor de declinarea întâi, în timp ce δυο, τρεις, și τεσσαρες conform paradigmei declinării a 3a. Numeralesle de la 200 în sus (sau acelea care se termină în οι) se declină conform paradigmei adjectivelor de declinarea 1a și 2a. Numeralesle ordinale se declină ca adjectivale de declinarea 1a și 2a.

10.3.1 Exerciții

1. Traduceți și comentați exemplele biblice următoare:

---

³ Deși o mie se scrie χιλιοι (masculin plural „mii”), în Apocalipsa apare τα χιλια („mii”, la neutru plural), tradus cu „o mie”. Traducerea „o mie” („mia de ani”) la singular este posibilă fiindcă pluralul neutru se folosește în limba greacă pentru a sublinia ideea unei unități, a unei categorii unitare (de exemplu: τα προβατα - oi, adică turmă).

1. ἐν δε τουτο μη λανθανετω υ̅μας, ἀγαπητοι, ὅτι μια ἡμερα παρα κυριῷ ὡς χιλια ἔτη και χιλια ἔτη ὡς ἡμερα μια.

2 Pt. 3:8

2. και ἤκουσα τον ἀριθμον των ἐσφραγισμενων ἑκατον τεσσερακοντα τεσσαρες χιλιαδες. Apor. 7:4

3. μακαριος και ἅγιος ὁ ἔχων μερος ἐν τη ἀναστασει τη πρωτη ἐπι τουτων ὁ δευτερος θανατος οὐκ ἔχει ἐξουσιαν, Apor. 20:6

4. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαιοι τεσσερακοντα και ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομηθη ὁ ναος οὗτος και συ ἐν τρισιν ἡμεραις ἐγερεις αὐτον, In. 2:20